

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen palveluverkkosuunnitelman päivittäminen mielenterveys- ja päihdepalveluiden osalta: selviämisasema

Aluehallitus 09.02.2026 § 44

Valmistelija rahoitus- ja investointijohtaja Petrus Kukkonen, puh. 050 461 7820, petrus.kukkonen(at)omahame.fi, toimialajohtaja Jarmo Lappalainen, puh. 040 330 5510, jarmo.lappalainen(at)omahame.fi, tulosaluejohtaja Paula Turunen, puh. 040 723 4155, paula.turunen(at)omahame.fi

Selostus **Aikaisempi käsittely**
Aluehallitus 11.3.2024 § 90
Aluehallitus 18.3.2024 § 111
Aluehallitus 25.3.2024 § 118
Aluevaltuusto 9.4.2024 § 30 Kanta-Hämeen hyvinvointialueen palveluverkkosuunnitelma

Taustaa

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen aluevaltuusto on päättänyt palveluverkkosuunnitelmasta kokouksessaan 9.4.2024 (§ 30). Aluevaltuusto hyväksyi linjaukset, joilla tavoitellaan menojen kasvun hillitsemistä vähintään 30,5 miljoonalla eurolla vuoden 2026 loppuun mennessä. Tavoite on sitova.

Aluevaltuusto päätti Palveluverkkouudistusta käsittelevässä kokouksessaan 9.4.2024 (HVA/311/00.02.05/2024) kohdassa 10. Terveystieteiden palveluiden osalta, että

h. Mielenterveys- ja päihdepalveluita tuotetaan palvelukeskuksissa, palvelupisteissä ja keskussairaalan yhteydessä. Selviämisasema perustetaan vieroitus- ja korvaushoitoyksikön yhteyteen. Ennen selviämisaseman perustamista on varmistettava, että se on toteutettavissa tulosalueen määrärahojen puitteissa sekä matalankynnyksen palveluina yhteistyössä järjestöjen kanssa.

Palveluverkkoa suunniteltaessa tavoiteltiin selviämisaseman perustamista katkaisu- ja vieroitushoitoyksikön yhteyteen. Tuossa suunnittelun vaiheessa ei ollut vielä selvää, minne katkaisuosasto tulee sijoittumaan. Katkaisuosasto sijoitettiin ASSI- sairaalaan, jossa ei ollut soveltuvia tiloja selviämisasemalle. Näin ollen mikäli selviämisasema perustettaisiin, tulisi sille löytää uudet soveltuvat tilat.

Hyvinvointialueella pilotoitiin selviämishuonetoimintaa poliisin tiloissa 10/2024 - 3/2025 välisenä aikana RRP –hankerahoituksen turvin. Kokeilu tapahtui kolmena päivänä viikossa ja asiakkaita oli keskimäärin 1/vrk. Myrkytystiloiksi luokiteltuja päihtymyksiä pilotointi ei koskenut. Kokeilun loppuraportissa suositeltiin 2–4-paikkaista selviämishoitoasemaa katkaisuhoidon tai terveydenhuollon päivystyspalveluiden läheisyyteen,

jolloin asiakaskunta laajenisi välitöntä terveydenhuollon seurantaan vaatimaan suuntaan. Erillisen selviämisaseman perustamista ei suositeltu.

Hyvinvointialueella ei ole tällä hetkellä osoittaa selviämisaseman toiminnalle soveltuvia toimitiloja eikä selviämisaseman perustaminen ole nykytilanteessa mahdollista tulosalueen määrärahojen puitteissa. Kevyempää selviämishoitoa tarvitsevia potilaita voidaan seurata Tiilikadun asumisyksikön kahdella seurantapaikalla ja myrkytystilaksi luokiteltavia Assin päivystyksen seurantapaikoilla kuten tälläkin hetkellä. Molemmissa on terveydenhuollon henkilöstöä paikalla 24/7. Tämä järjestely voidaan toteuttaa olemassa olevin määrärahoihin.

(JL)

Toimivallan peruste Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäntö 9.3 § 2 kohta

Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että selviämisasemaa ei perusteta.

Asian käsittely

Keskustelun aikana Karri Vanttaja teki Aapo Reiman kannattamana muutosesityksen, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Aluehallituksen puheenjohtaja totesi aluehallituksen kannattavan yksimielisesti Karri Vanttajan muutosesitystä.

Päätös

Aluehallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta

Aluehallitus 11.05.2026 § 190

Valmistelija

rahoitus- ja investointijohtaja Petrus Kukkonen, puh. 050 461 7820, petrus.kukkonen(at)omahame.fi, toimialajohtaja Jarmo Lappalainen, puh. 040 330 5510, jarmo.lappalainen(at)omahame.fi, tulosaluejohtaja Paula Turunen, puh. 040 723 4155, paula.turunen(at)omahame.fi

Selostus

Tausta

Aluevaltuusto päätti palveluverkkouudistusta käsittelevässä kokouksessaan 9.4.2024 (HVA/311/00.02.05/2024), että terveydenhuollon palveluiden osalta:

h. Mielenterveys- ja päihdepalveluita tuotetaan palvelukeskuksissa, palvelupisteissä ja keskussairaalan yhteydessä. Selviämisasema perustetaan vieroitus- ja korvaushoitoyksikön yhteyteen. Ennen selviämisaseman perustamista on varmistettava, että toiminta on toteutettavissa tulosalueen määrärahojen puitteissa sekä matalan kynnyksen palveluna yhteistyössä järjestöjen kanssa.

Katkaisuosasto siirtyi ASSI-sairaalan tiloihin 8 paikkaisena. Varsinaista hoidollista selviämisasemaa ei ole voitu perustaa katkaisu- ja vieroitusyksikön yhteyteen soveltuvien tilojen puuttumisen vuoksi. Lisäksi voimassa oleva talousarvio ei ole mahdollistanut toiminnan käynnistämistä erillisenä yksikkönä. Katkaisuosasto sijaitsi aiemmin Viipurintiellä. Osaston siirtyminen ASSI:n tiloihin antaa hyvät mahdollisuudet kehittää päihdehoitoa tarvitsevien hoitoprosesseja yhdessä yhteispäivystyksen kanssa ilman erillisen uuden yksikön perustamista.

Selviämisasema vs. selviämishuone

Selviämisasema on terveydenhuollon yksikkö, jossa päihtyneen terveydentilaa seurataan ja hoidetaan aktiivisesti. Selviämishuone on kevyempi ratkaisu henkilöille, joilla ei ole akuuttia hoidon tarvetta, mutta joiden tilannetta voidaan seurata ja jatkotarve arvioida.

Päihdediagnoosien volyymit 2025

Päihdediagnoosit keskittyvät selvästi Hämeenlinnan yhteispäivystykseen (338 alkoholidiagnoosia ja 26 huumediagnoosia; käyntejä 543 ja 34). Tämä korostaa Hämeenlinnan keskeistä roolia alueen palvelutarpeessa, kun taas Forssassa ja Riihimäellä volyymit ovat selvästi pienemmät.

Yhteistyö ja kehittäminen

Hämeenlinnan yhteispäivystys ja katkaisu- ja vieroitusyksikkö sijaitsevat lähekkäin, ja yhteistyötä on tiivistetty. Henkilöstöä koulutetaan 6/2026 alkaen (motivoiva haastattelu ja korvaushoidon perusteet), ja päihderiippuvaisten sosiaaliohjausta on laajennettu päivystykseen 4/2026 alkaen. Lisäksi arvioidaan selviämishuoneen perustamista katkaisu- ja vieroitusosastolle sekä tehostetaan Riihimäellä Tiilikadun asumisyksikössä sijaitsevien selviämishuoneiden käyttöä.

Johtopäätökset

Selviämisaseman perustaminen ei ole tässä vaiheessa ollut mahdollista eikä tarpeen tilaratkaisujen ja taloudellisten reunaehtojen vuoksi. Alueella on kuitenkin tunnistettu selkeä tarve päihtyneiden asiakkaiden tarkoituksenmukaiselle ohjaukselle ja seurannalle, erityisesti Hämeenlinnan yhteispäivystyksessä.

Selviämishuoneratkaisut ja niiden kehittäminen muodostavat nykytilanteessa realistisen ja kustannustehokkaan tavan vastata palvelutarpeeseen lyhyellä aikavälillä. Yhteistyön tiivistäminen, henkilöstön osaamisen vahvistaminen sekä sosiaaliohjauksen lisääminen tukevat palveluketjun toimivuutta.

(JL)

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäntö 9.3 § 2 kohta

Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että selviämisasemaa ei perusteta.

Käsittely

Keskustelun aikana Karri Vanttaja teki seuraavan muutosesityksen:

”Aluehallitus päättää

1. esittää aluevaltuustolle, että selviämisasemaa ei perusteta.
2. edellyttää hyvinvointialuetta selvittämään korvaavia toimintamalleja huomioiden saavutettavuus koko hyvinvointialueella. Osana selvitystä kartoitetaan yksityisten palveluntuottajien mahdollisuus sekä pyydetään lausunnot poliisilta, sosiaali- ja kriisipäivystykseltä ja ensihoidolta. Selvitys toimenpide-esityksineen tuodaan aluehallitukselle päätettäväksi viimeistään osana vuoden 2027 talousarviota.

Aluehallituksen puheenjohtaja totesi aluehallituksen kannattavan Karri Vanttajan muutosesitystä yksimielisesti.

Päätös

Aluehallitus päätti

1. esittää aluevaltuustolle, että selviämisasemaa ei perusteta.
2. edellyttää hyvinvointialuetta selvittämään korvaavia toimintamalleja huomioiden saavutettavuus koko hyvinvointialueella. Osana selvitystä kartoitetaan yksityisten palveluntuottajien mahdollisuus sekä pyydetään lausunnot poliisilta, sosiaali- ja kriisipäivystykseltä ja ensihoidolta. Selvitys toimenpide-esityksineen tuodaan aluehallitukselle päätettäväksi viimeistään osana vuoden 2027 talousarviota.

Aluehallitus piti tämän asian käsittelyn aikana kokoustaunon klo 13.39–13.50.

Riku Bitter poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Aluevaltuusto 19.05.2026 § 27
1656/00.01.02.00/2026

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 9.3 § 2 kohta

Aluehallituksen päätösesitys

Aluevaltuusto päättää

1. että selviämisasemaa ei perusteta.

2. edellyttää hyvinvointialuetta selvittämään korvaavia toimintamalleja huomioiden saavutettavuus koko hyvinvointialueella. Osana selvitystä kartoitetaan yksityisten palveluntuottajien mahdollisuus sekä pyydetään lausunnot poliisilta, sosiaali- ja kriisipäivystykseltä ja ensihoidolta. Selvitys toimenpide-esityksineen tuodaan aluehallitukselle päätettäväksi viimeistään osana vuoden 2027 talousarviota.

Päätös

Aluevaltuusto hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

päätösote/rahoitus- ja investointijohtaja Petrus Kukkonen, toimialajohtaja Jarmo Lappalainen, tulosaluejohtaja Paula Turunen

Muutoksenhaku

Aluevalitus